

Inleiding voor de leerkracht :

Child Focus, de Stichting voor Verdwenen en Seksueel Uitgebuite Kinderen, heeft als missie om de fenomenen van verdwijning en seksueel misbruik te bestrijden en te voorkomen.

Het internet en andere informatie- en communicatietechnologieën (ICT) zijn zeer nuttig in de schoolcontext zowel als in de privésfeer. Helaas brengen deze technologieën naast hun positieve toepassingen ook risico's op uitbuiting en misbruik met zich mee, zoals online beelden van seksueel misbruik van kinderen. Daarom heeft Child Focus al sinds 2000 verscheidene initiatieven om van de online wereld een veilige wereld te maken.

Op de site clicksafe.be geven we heel wat tips over hoe men internet en andere online technologieën op een veilige manier kan gebruiken. clicksafe.be wil de interacties tussen jongeren op het internet positief maar realistisch benaderen, met een speciale focus op cyberpesten en seksueel grensoverschrijdend gedrag. We willen de vinger aan de pols houden wat betreft populaire technologieën bij jongeren en hen leren deze op een veilige en verantwoorde manier te gebruiken. 'Empowerment' staat bij dit alles voorop: ouders, leerkrachten, kinderen en jongeren worden gewezen op hun eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden in dit alles. Deze preventiedoelstelling wordt gekoppeld aan de strijd tegen beelden van seksueel misbruik op internet, die Child Focus voert via het burgerlijk meldpunt www.stopchildporno.be.

Lesonderwerp :

« Hoe kan ik bij het gebruiken van ICT, met internet in het bijzonder, mezelf beschermen en het zo veilig mogelijk houden? »

Lesdoel (algemene vaardigheden en attitudes) :

Tijdens deze les zal de leerling een rooster opstellen met daarin de volgende velden :

« Hoe gebruik ik het internet en andere ICT ? / Voordelen / Risico's / Hoe zo veilig mogelijk blijven ? »

Het rooster heeft als titel : « Mijn veiligheidsvoorschriften voor een veilig ICT-gebruik »

Lesinleiding			
Inhoud	Didactiek		
Lesdoel	Methodiek	Werkvorm	Met de hulp van
<p>De leerlingen kunnen een rooster met 'veiligheidsvoorschriften' voor ICT opstellen.</p> <p>Het rooster heeft als titel : « Mijn veiligheidsvoorschriften voor een veilig ICT-gebruik »</p>	<ul style="list-style-type: none"> De leerkracht stelt de volgende vraag : « Wat zijn jullie favoriete activiteiten op internet ? » OF "Jullie moeten illustraties zoeken voor een biologietaak. Hoe doen jullie dat?" 	<ul style="list-style-type: none"> De leerkracht geeft de leerlingen drie à vier minuten om na te denken. 	<ul style="list-style-type: none"> De leerlingen denken individueel na. Elke leerling noteert de verschillende activiteiten die hij of zij onderneemt.
Lesverloop			
Inhoud	Didactiek		
Lesdoel	Methodiek	Werkvorm	Met de hulp van
<ul style="list-style-type: none"> De leerkracht polst naar de reflecties van de leerlingen en probeert samen met hen tot de basisactiviteiten uit rooster « Mijn veiligheidsvoorschriften voor een veilig ICT-gebruik» te komen. Er zijn vier groepen activiteiten op internet : <ol style="list-style-type: none"> Surfen en downloaden E-mailen Chatten en de webcam gebruiken Profielen creëren op sociale netwerksites <p>+ gsm</p>	<ul style="list-style-type: none"> De leerkracht noteert de genoemde activiteiten op het bord De leerkracht verdeelt de leerlingen in vijf groepen, één groep per activiteit. De vijf groepen werken rond hun thema de volgende punten uit : <ol style="list-style-type: none"> Voordelen van deze activiteit Risico's gerelateerd aan deze activiteit Hoe kan ik zo veilig mogelijk blijven? 	<ul style="list-style-type: none"> De leerkracht geeft de leerlingen 15 minuten om hun ideeën op papier te zetten. In tussentijd tekent de leerkracht het rooster op het bord. Per groep wordt een leerling aangesteld om het rooster in te vullen. De andere leerlingen becommentariëren het groepswerk en vullen dit aan. De leerlingen nemen het ingevulde rooster geleidelijk aan over. 	

Didactisch achtergrondmateriaal voor de leerkracht

Mijn veiligheidsvoorschriften voor een veilig ICT-gebruik

Hoe gebruik ik het internet en andere ICT ?	Voordelen	Risico's	Hoe zo veilig mogelijk blijven ?
Surfen en downloaden	<ul style="list-style-type: none"> • Internet geeft me heel veel informatie over allerhande onderwerpen. • Snel en gemakkelijk. • Ook het downloaden van gratis software, muziek en filmpjes is heel makkelijk. 	<ul style="list-style-type: none"> • Reclame: bedrijven weten op internet de plekken te vinden waar ik graag vertoef en kunnen me bombarderen met reclame. • Ik kan geconfronteerd worden met schadelijke inhoud. Dit kan gaan van geschreven informatie (vb. racistische of sektarische websites) tot schadelijke beelden (vb. porno, geweld, ...). • Niet alle informatie die op internet staat, is betrouwbaar. • E-privacy: als ik persoonlijke gegevens vrijgeef, kunnen die door anderen misbruikt worden. • Het illegaal downloaden van muziek en/of films is strafbaar, want ik ontduik de auteursrechten. Ik kan zo ook geconfronteerd worden met schadelijke inhoud. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ik blijf kritisch: niet alles wat ik lees op het internet is waar, dus geloof ik niet zomaar alles wat iemand zegt, doet of schrijft. • Als ik op het internet geconfronteerd wordt met dingen waar ik van schrik of die me bang maken, meld ik het aan een volwassene die ik vertrouw, de provider van de site of Child Focus. • Ik geef nooit mijn persoonlijke gegevens als naam, achternaam, adres, telefoonnummer of naam van mijn school door op internet. Iedereen kan het immers lezen. Ik geef zeker ook nooit de gegevens van anderen door. • Ik download muziek of films van legale websites, ook al moet ik daar dan een klein bedrag voor betalen.
E-mailen	<ul style="list-style-type: none"> • Ik kan heel snel veel mensen bereiken en ik kan bijlagen meesturen. • Door mijn e-mailadres bèn ik iemand op internet en kunnen anderen mij makkelijk bereiken. Ik kan zelf beslissen hoe ik heet op het net. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ik kan geconfronteerd worden met spam en virussen. • Anonieme e-mailadressen kunnen gebruikt worden om mij te cyberpesten. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ik zorg ervoor dat mijn computer beschermd is door een goede firewall en antivirussoftware. • Ik aanvaard geen mails van mensen die ik niet in het echte leven ken. • Ik kies een neutraal e-mailadres dat mijn naam, geslacht en leeftijd niet verklaart. • Als ik gepest word via mail: <ul style="list-style-type: none"> ◦ blokkeer ik de mensen van wie ik liever geen mail ontvang ◦ reageer ik niet op de pestmails, maar hou ik ze wel bij: het is bewijsmateriaal

<p>Chatten en de webcam gebruiken</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Via de chat kan ik met mijn vrienden babbelen en mijn sociaal netwerk onderhouden of uitbreiden. • De chat is heel snel en erg makkelijk. • Tijdens het chatten kan ik foto's en filmpjes uitwisselen. Als ik een webcam heb, wordt het nog leuker, want dan kan ik mijn chatpartner ook zien. Bovendien kan deze webcam een controlemiddel zijn als ik chat met iemand die ik niet ken. 	<ul style="list-style-type: none"> • Als ik chat met onbekenden, heb ik de neiging om deze te snel te vertrouwen. • Ik kan gepest worden via de chat. • Via de webcam kan ik ongevraagd erotische of andere ongewenste beelden te zien krijgen. • Via de webcam-software kan mijn 'campartner' mij fotograferen of filmen zonder mijn goedkeuring of medeweten. Achteraf kunnen deze foto's of filmpjes rondgestuurd of op internet geplaatst worden. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ik geloof nooit zomaar wat mijn chatpartner me vertelt, zeker niet als ik die niet in het echte leven ken. Iedereen kan typen wat hij wilt, zonder dat iemand dat controleert. • Iemand die ik slechts 10 minuten ken, is nog geen vriend, dus vertel ik niet zomaar mijn geheimen of persoonlijke gegevens. • Ik blokkeer mensen die me pesten via de chat. • Als ik afsprek met iemand die ik op de chat leren kennen heb, vertel ik het aan een volwassene die ik vertrouw, spreek ik af op een openbare plaats en ga ik niet alleen. • Ik zet nooit de webcam aan als vreemden me dat vragen. • Ik doe nooit voor de webcam wat ik niet voor een groot publiek zou doen. Wie weet word ik wel opgenomen! • Ik maak 'print-screens' als ik met schokkende dingen geconfronteerd word.
<p>Profiel creëren (Netlog, Facebook,...)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ik kan informatie over mezelf delen met anderen: waar ik mee bezig ben, wat mij boeit, foto's, filmpjes,... Mijn profiel is het bewijs van mijn identiteit op internet. • Ik kan mijn profiel linken aan dat van mijn vrienden zodat deze altijd en overal op de hoogte zijn van wat ik verander of toevoeg. Ik krijg zo het gevoel tot een echte groep te behoren. • Door mijn profiel kan ik mijn populariteit meten: hoe meer reacties ik krijg, hoe meer vrienden hun profiel aan het mijne linken, hoe populairder ik ben ? 	<ul style="list-style-type: none"> • Als ik te veel persoonlijke informatie op mijn profiel zet, kan die misbruikt worden. • Ik kan het slachtoffer worden van cyberpesten. • Ik kan geconfronteerd worden met problemen met auteursrechten als ik zonder toestemming logo's, tekstjes, gedichtjes,... van anderen gebruik. • Ik schend het 'recht van afbeelding' als ik foto's van anderen plaats zonder hun toestemming. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ik stel mijn profiel zodanig in dat het alleen voor mijn vrienden zichtbaar is. • Ik zet nooit te persoonlijke info op mijn profiel. Iedereen kan dit immers zien. Goede vrienden die deze info willen, kunnen het me altijd vragen. • Ik geloof niet zomaar alles wat op een profiel staat. • Pesterijen, schokkende profielen of foto's? Ik meld het aan de provider van de profielsite. • Ik zet geen te uitdagende foto's op mijn profiel. Dit brengt mensen met slechte bedoelingen misschien op ideeën. • Ik vergeet niet om toestemming te vragen voor ik iemands foto op mijn profiel zet.

gsm	<ul style="list-style-type: none"> • Mijn vrienden zijn altijd en overal bereikbaar. • Met moderne gsm-toestellen kan ik foto's en video's maken en deze onmiddellijk doorsturen naar al mijn vrienden. • Sinds kort kan je ook chatten via je gsm. Met deze software op mijn gsm kan ik chatten met dezelfde personen en op dezelfde manier als op mijn computer. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bij het downloaden van beltonen en schermachtergronden, kan ik mij onbewust inschrijven op een dure abonnementsdienst. • Probleem van het 'recht van afbeelding' als ik foto's en filmpjes van anderen doorstuur. • Ik kan gepest worden via de gsm. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ik lees aandachtig de kleine lettertjes en kies een dienst die me niet automatisch een abonnement aansmeert. • Ik stuur geen kwetsende foto's van anderen rond. • Als ik gepest word via de gsm: <ul style="list-style-type: none"> ○ Blokkeer ik de pestkop ○ Reageer ik niet op pestsms'en ○ Houd ik de sms'en wel bij als bewijsmateriaal
-----	---	---	--

Meer informatie vindt u op : ✓ de Z-card die u ook in deze Schoolkit vindt,
✓ clicksafe.be,
✓ stopchildporno.be,
✓ childfocus.be.

Veel succes !